

Socialstyrelsen

Model for beskrivelse af specialiseringsniveauer

Spør 2 i evalueringen af det
specialiserede socialområde

december 2020

Viden til gavn

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Indhold

Introduktion	4
1. Specialisering på socialområdet.....	6
Specialiseringsniveauer	6
Sammenhængen mellem specialisering og kvalitet	7
2. Målgruppebeskrivelser	9
Målgruppens problemstillinger	9
Den sociale indsats	11
Eksempler på målgruppebeskrivelser	12
3. Indplacering af leverandører	14
Specialiseringsparametre	15
Generisk graduering af specialiseringsparametre.....	18
4. Organisering af og proces for afprøvningen i spor 2.....	20
Organisering af modelafprøvningen i spor 2	20
Proces for modelafprøvningen i spor 2	21

Introduktion

I forbindelse med evalueringen af det specialiserede socialområde skal Socialstyrelsen som led i spor 2 udvikle og afprøve en generel model for, hvordan man kan beskrive specialiseringsniveauer for målgrupper, indsatser og leverandører¹ på det specialiserede socialområde.²

Modellen skal anvendes til at skabe overblik over målgruppers forskellige behov og det landskab af leverandører af sociale indsatser, der skal kunne imødekomme disse behov. Modellen skal efterfølgende kunne udbredes med henblik på specialeplanlægning på det specialiserede socialområde i relevant omfang og med inspiration fra sundhedsområdet.

Med det formål præsenteres i det følgende en generel model for beskrivelse og indplacering af målgrupper, indsatser og leverandører på forskellige specialiseringsniveauer med henblik på en efterfølgende specialeplanlægning.

Modellen skal rumme hele det specialiserede socialområde forstået som målgrupper med behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. jf. servicelovens § 1, og de indsatser, de har behov for.³

Modellen udgør således et generisk udgangspunkt for dels at kunne udarbejde idealtypiske beskrivelser af konkrete målgruppers behov på tre specialiseringsniveauer, dels at kunne udarbejde målgruppespecifikke vejledninger til vurdering af leverandører.

Den enkelte borger kan bevæge sig mellem indsatser på forskellige specialiseringsniveauer i takt med, at borgerens behov ændrer sig over tid. Denne dynamik skabes gennem visitation, opfølgning og revurderinger af behov, hvilket ikke er omfattet af modellen.

Modellen skal kunne udbredes til at gælde alle målgrupper på det specialiserede socialområde, men den afprøves i projektperioden på tre målgrupper, der på baggrund af en række principper er udvalgt af social- og indenrigsministeren.

To af målgrupperne er henholdsvis børn, unge og voksne med erhvervet hjerneskade og børn, unge og voksne med autisme, som er to ud af i alt 46 målgrupper, der på Tilbudsportalen er klassificeret som målgrupper for tilbudsstrukturen på det specialiserede socialområde.

Afprøvningen af modellen på disse to målgrupper indebærer dels en udarbejdelse af målgruppebeskrivelser med inddragelse af relevant faglig ekspertise, hvori de to målgruppers behov for indsatser på de forskellige specialiseringsniveauer beskrives, og dels en vurdering af specialiseringsniveauet hos cirka 100 sociale leverandører af indsatser til de to målgrupper, som indgår i den kommunale forsyning, jf. servicelovens § 4. Konkret er der hovedsageligt tale om tilbud, der også er omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, og dermed fremgår af Tilbudsportalen. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at der er leverandører, som leverer ydelser og

¹ Leverandører forstås som sociale tilbud og andre leverandører af sociale indsatser. På Tilbudsportalen samler og formidler Social- og Indenrigsministeriet oplysninger om kommunale, regionale og private tilbud. Det drejer sig primært om tilbud, der er omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, og om kommunale, regionale og private tilbud efter servicelovens §§ 32, 36, 103 og 104. Det bemærkes, at der derudover er leverandører, som leverer ydelser og foranstaltninger på det specialiserede socialområde, men som ikke er registreret på Tilbudsportalen, herunder eksempelvis leverandører af støtte efter servicelovens § 85.

² Læs mere om evalueringen på Social- og Indenrigsministeriets hjemmeside:
<https://sim.dk/arbejdsomraader/handicap/evaluering-af-det-specialiserede-socialomraade/>

³ Med undtagelse af det almene ældreområde.

foranstaltninger på det specialiserede socialområde, men som ikke er tilbud på Tilbudsportalen, herunder eksempelvis leverandører af støtte efter servicelovens § 85.

Med henblik på at sikre modellens potentiale for udbredelse i forhold til indsatser og leverandører, der ikke er omfattet af socialtilsynsloven, afprøves modellen også på en tredje målgruppe i form af børn, unge og voksne med synsnedsættelse. Borgere med synsnedsættelser er en målgruppe, som i overvejende grad har behov for specialiseret støtte, der ydes i andre former end et botilbud eller en døgninstitution. Afprøvningen af modellen i forhold til denne målgruppe iværksættes for at skabe en dybere viden om behovet for eksempelvis ambulante tilbud, indsatser der foregår i borgerens eget hjem og andre såkaldte matrikelløse indsatser.

Afprøvningen af modellen på denne målgruppe indebærer, at der primo 2021 udarbejdes en målgruppebeskrivelse. De specialiserede leverandører og støtteformerne, som ønskes undersøgt på dette område, er generelt ikke omfattet af socialtilsynsloven § 4, stk. 1, nr. 2-4. Social- og Indenrigsministeriet og Socialstyrelsen vil derfor undersøge, hvordan afprøvningen og vurderingen af specialiseringsniveauer hos konkrete leverandører kan tilrettelægges hensigtsmæssigt.

På baggrund af afprøvningen på de tre målgrupper vil den generelle model blive evalueret og justeret.

Den generelle model består af fire delelementer, der er beskrevet i de fire følgende kapitler:

1. En overordnet graduering af det specialiserede sociale område i tre forskellige niveauer for specialisering
2. Udarbejdelse af målgruppebeskrivelser med udgangspunkt i målgruppens problemstillinger og indsatsbehov på forskellige specialiseringsniveauer
3. Indplacering af leverandører på forskellige specialiseringsniveauer med udgangspunkt i en række generelle parametre omsat til målgruppespecifikke vejledninger
4. Organisering og proces for afprøvning af den generelle model på de tre udvalgte målgrupper gældende for projektperioden

Den generelle model er udarbejdet med inspiration fra sundhedsområdet under hensyntagen til, at socialområdet lovgivningsmæssige og faglige rammer adskiller sig betydeligt fra sundhedsområdet. Der er derudover hentet inspiration fra beskrivelsen af specialiseringsniveauer i den nationale koordinationsstruktur, som er en af de nuværende mekanismer til undgå uhensigtsmæssig afspecialisering på det mest specialiserede socialområde. Endvidere er der hentet inspiration fra systematikken i den kvalitetsmodel, socialtilsynene anvender til at vurdere kvaliteten i de sociale tilbud, der er omfattet af socialtilsynsloven.

Socialstyrelsen har i forbindelse med udarbejdelsen af modellen rådført sig med Det Rådgivende Udvalg for spor 2, hvis rolle og sammensætning er nærmere beskrevet i kapitel 4. Udvalgets input er i videst muligt omfang indarbejdet i denne version af modellen med henblik på afprøvning på de konkrete målgrupper. Udvalget peger imidlertid også på en række forudsætninger for udvikling og opretholdelse af specialisering i form af eksempelvis retningslinjer for udredning og visitation samt finansieringsstrukturer. Disse forhold vil skulle adresseres i forbindelse med fremsættelsen af konkrete løsningsforslag i evalueringens spor 3.

1. Specialisering på socialområdet

Specialisering opstår, når en bestemt indsats eller funktion etableres med det formål at opfylde et særligt behov. Det betyder, at specialisering på socialområdet bliver til i et samspil mellem en målgruppes særlige behov, den specialiserede indsats, der kan imødekomme dette behov, og de parametre, der skal være opfyldt hos en leverandør for, at specialiseringen kan udvikles og opretholdes.

Specialisering på socialområdet kan derfor afdækkes ved at stille og besvare følgende spørgsmål:

1. Hvad kendetegner målgruppen og dens særlige problemstillinger og behov?
2. Hvad kendetegner den sociale indsats, der kan imødekomme dette behov?
3. Hvad skal være til stede hos de leverandører, der skal levere indsatsen?

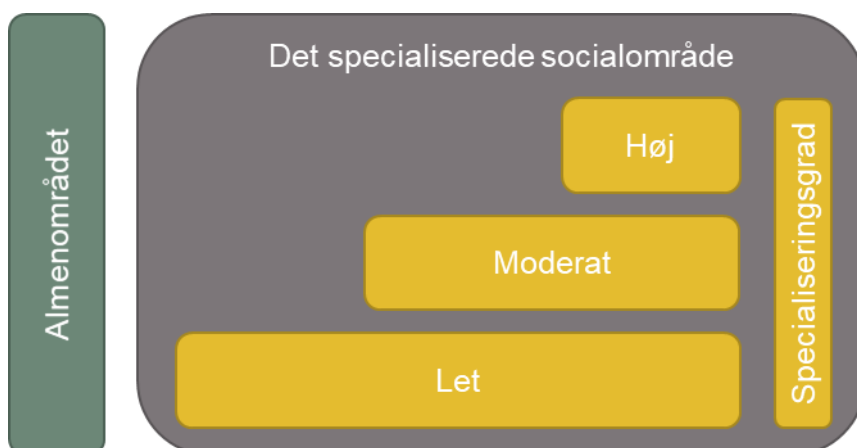
Specialisering i sociale indsatser kan gradueres på flere niveauer på baggrund af en samlet vurdering af målgruppens størrelse, kompleksiteten i målgruppens problemstillinger og behov samt kravene til indsatsen. Jo mere sjælden eller kompleks målgruppens problemstillinger er, og jo mere specialiserede krav, der stilles til tilrettelæggelsen af og indholdet i indsatsen, desto mere specialiseret skal den sociale indsats være for at imødekomme behovet.

Specialiseringsniveauer

Med udgangspunkt i denne forståelse af specialisering har Socialstyrelsen udarbejdet en overordnet graduering i forskellige specialiseringsniveauer på det specialiserede socialområde, hvor der skelnes mellem det let, moderat og højt specialiserede socialområde, jf. figur 1 nedenfor.

Niveauerne dækker hele det specialiserede socialområde, der er sammenfaldende med afgrænsningen af servicelovsområdet. Almenområdet dækker over de generelle velfærdsydelse og indsatser, som de fleste borgere kommer i berøring med i løbet af livet.

Figur 1: Specialiseringsniveauer på det specialiserede socialområde

Skellet mellem det specialiserede og det højt specialiserede niveau blev introduceret med etableringen af den nationale koordinationsstruktur i 2014. Indsatserne på det højt specialiserede socialområde er rettet mod målgrupper med særligt komplekse eller sjældent forekommende

støttebehov, som kan være vanskelige at udrede, og som i kortere eller længere perioder forudsætter en særligt tilrettelagt indsats sammensat af flere specialiserede ydelser.

Et nyt element i den generelle model er således en skelnen mellem det let og moderat specialiserede niveau. Denne skelnen er etableret med henblik på at kunne beskrive variationen i målgruppernes problemstillinger og behov og derved også i de indsatser, der kan imødekomme dette. Derudover vil modellen for hver målgruppe pege på, hvad der udgør en indsats på det højt specialiserede niveau, der dermed ikke forventes at være identisk med afgrænsningerne i den nationale koordinationsstruktur.

Der er i den generelle model tale om generiske gradueringer, som vil skulle konkretiseres for den specifikke målgruppe, modellen skal anvendes til at beskrive.

Når gradueringen bliver konkretiseret for de enkelte målgrupper, vil den beskrive, hvad der kendetegner målgruppens behov, den indsats, der kan imødekomme behovet, og hvad der skal være til stede hos de leverandører, der skal levere indsatsen på henholdsvis let, moderat og højt niveau.

Gradueringen foretages på en række parametre, der er beskrevet i kapitel 2 og 3.

Sammenhængen mellem specialisering og kvalitet

Kvalitet på det specialiserede socialområde handler overordnet om at sikre den rette indsats til den enkelte borger og dermed fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Kvalitet handler imidlertid også mere specifikt om kvaliteten hos de konkrete leverandører på området. Når specialiseringsniveauet hos en konkret leverandør skal vurderes, betragtes det som en grundlæggende forudsætning, at leverandøren har den fornødne kvalitet til at kunne indgå i forsyningen på området.

For de sociale tilbud, der er omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, er det socialtilsynene, der med afsæt i otte kvalitetstemaer har til opgave at godkende og føre driftsorienteret tilsyn.⁴ Det er en betingelse for at være godkendt, at socialtilsynenes samlede vurdering viser, at tilbuddet har den fornødne kvalitet.

Borgerperspektivet er et centralt element i denne vurdering, og socialtilsynene skal i det driftsorienterede tilsyn indhente oplysninger fra borgere i tilbuddet. Socialtilsynene skal blandt andet vurdere, om borgerne bliver hørt, respekteret og anerkendt, om borgerne inddrages i og har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv, om hverdagen i tilbuddet er i overensstemmelse med deres ønsker og behov, og om borgerne trives i tilbuddet.

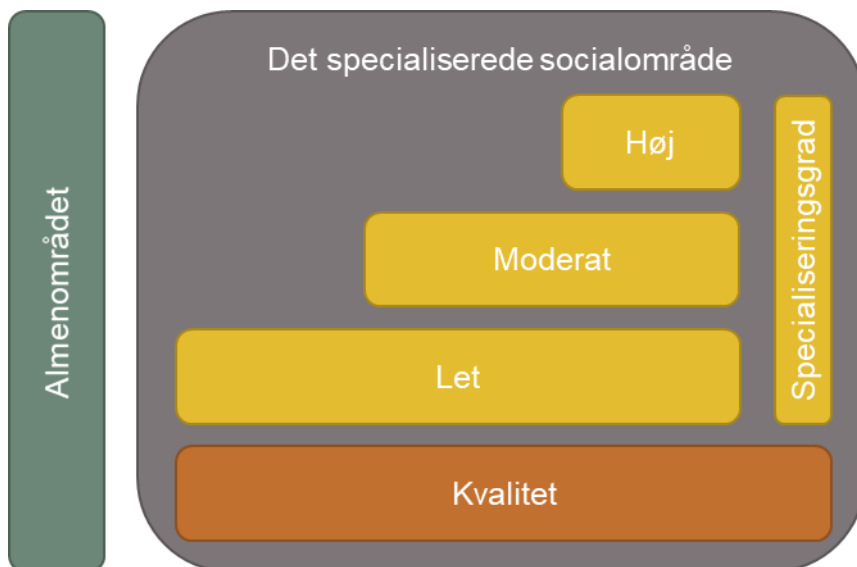
Socialtilsynene foretager vurderingen af et tilbuds kvalitet med afsæt i en kvalitetsmodel, der består af en række temaer, kriterier og indikatorer, jf. socialtilsynsbekendtgørelsens bilag 1.

Som en del af kvalitetsvurderingen scorer socialtilsynene alle indikatorerne på en skala på 1 til 5 med henblik på at give overblik over socialtilsynets kvalitetsvurdering. Scoringerne bruges i dialogen med tilbuddet om at udvikle og fastholde kvaliteten i tilbuddet.

I vurderingen af leverandørens specialiseringsniveau vil det blive betragtet som en grundlæggende forudsætning, at tilbuddet har den fornødne kvalitet uanset specialiseringsniveau. Det vil således ikke indgå som et parameter i vurderingen af specialiseringsniveau, i hvilken grad et tilbud opfylder de enkelte kvalitetsindikatorer i kvalitetsmodellen.

⁴ "Uddannelse og beskæftigelse", "selvstændighed og relationer", "målgrupper, metoder og resultater", "sundhed og trivsel", "organisation og ledelse", "kompetencer", "økonomi" og "fysiske rammer", jf. socialtilsynslovens § 6, stk. 2.

Figur 2: Kvalitet og specialiseringsniveauer på det specialiserede socialområde

For de leverandører, som leverer indsatser efter serviceloven, men som ikke er omfattet af socialtilsynet, er det den enkelte kommune, der er tilsynsmyndighed. Ifølge servicelovens § 148 a er det kommunen, der fører et generelt driftsorienteret tilsyn med egne tilbud eller med private tilbud beliggende i kommunen, som ikke er omfattet af socialtilsynsloven. Dette omfatter tilsyn med tilbuddenes personale, bygninger og økonomi. Det er altså kommunerne, der vurderer om de tilbud kan indgå i forsyningen på det specialiserede socialområde. En undtagelse herfra er de tilfælde, hvor en anden kommune eller en region har indgået aftale om anvendelse af samtlige pladser i tilbuddet og om tilsyn.

2. Målgruppebeskrivelser

Første skridt i afdækningen af specialisering på socialområdet består i at afdække og beskrive målgruppernes problemstillinger og behov i specifikke målgruppebeskrivelser. En målgruppe forstås i denne sammenhæng som en af de i alt 46 målgrupper, der på Tilbudsportalen er klassificeret som målgrupper for tilbudsstrukturen på det specialiserede socialområde.

I målgruppebeskrivelsen beskrives variationen i målgruppernes funktionsevnenedsættelse, psykiske vanskeligheder og sociale problemer med det formål at kunne fastlægge, hvilket specialiseringsniveau der er behov for i den samlede indsats, og hvad der skal være til stede hos de leverandører, der skal levere indsatsen.

Variationen inden for målgruppen belyses og beskrives i en skabelon, så målgruppernes behov fra det relativt enkle til det meget komplekse bliver beskrevet. I målgruppebeskrivelsen indplaceres målgrupper og eventuelle delmålgrupper på et specialiseringsniveau baseret på fællesmængden af deres særlige problemstillinger og behov og på karakteren af den indsats, der kan imødekomme dette behov.

Der er tale om idealtypiske beskrivelser af målgrupperne og af deres indsatsbehov. Den samlede indsats til en målgruppe med behov for højt specialiserede indsatser kan indeholde indsats-elementer fra alle tre specialiseringsniveauer.

Den enkelte borger kan have forskellige problemstillinger og behov gennem et indsatsforløb. Der kan således være tale om, at den enkelte borger kan bevæge sig fra et specialiseringsniveau til et andet i takt med, at borgerens behov ændrer sig over tid – eksempelvis fra en kritisk fase til en rehabiliterende fase.

Med inddragelse af en række interessenter og videnshavere udarbejder Socialstyrelsen en målgruppebeskrivelse for hver af de tre udvalgte målgrupper, som den generelle model skal afprøves på. I første runde udarbejdes beskrivelser for børn, unge og voksne med erhvervet hjerneskade og børn, unge og voksne med autisme, og i anden runde udarbejdes en beskrivelse for børn, unge og voksne med synsnedsættelser, jf. behovet for en bredere afprøvning, som beskrevet i introduktionen.

På baggrund af afprøvningen vil det blandt andet skulle vurderes, om der er så store forskelle mellem indsatser til børn, unge og voksne, at det kan give anledning til at udarbejde forskellige målgruppebeskrivelser. I forbindelse med en eventuel senere udbredelse til det resterende specialiserede socialområde bør der være en opmærksomhed på, at modellen indtil videre udelukkende er afprøvet på målgrupper på handicapområdet.

Målgruppens problemstillinger

En grundlæggende præmis for udvikling af specialisering i sociale indsatser er, at indsatsen er rettet mod en identificerbar og afgrænset målgruppe, hvor en fællesmængde af problemstillinger medfører et sammenligneligt indsatsbehov.

Modellen skal udbredes til at omfatte hele det specialiserede socialområde, og i den forbindelse kan det blive relevant at afdække, om der findes større delmålgrupper med et sammenligneligt indsatsbehov, som går på tværs af de 46 målgrupper, der på Tilbudsportalen er defineret som målgrupper for tilbudsstrukturen.

En målgruppe eller en delmålgruppe og dens særlige problemstillinger beskrives ud fra målgruppens kompleksitet og størrelse.

Målgruppekompleksitet

Målgruppekompleksitet kan forstås som enten kompleksitet i dybden, hvor der er tale om en særlig sværhedsgrad i den enkelte fysiske og psykiske funktionsnedsættelse, psykiske vanskelighed eller sociale problemstilling, eller kompleksitet i bredden, hvor der er tale om en flerhed af ovennævnte problemstillinger, som tilsammen skaber et behov for specialisering i indsatsen. Vurderingen af målgruppens behov for henholdsvis let, moderat og højt specialiserede indsatser skal derfor blandt andet baseres på en beskrivelse af kompleksitet i dybde og bredde og af, hvordan denne kompleksitet påvirker den samlede funktionsevne, udvikling og trivsel hos målgruppen.

Der er tale om en idealtypisk beskrivelse af en målgruppes generelle indsatsbehov på forskellige specialiseringsniveauer. For den enkelte borger vil der derudover være tale om en række andre individuelle forhold, herunder hæmmende og fremmende faktorer i vedkommendes omgivelser, som kan være afgørende for borgerens samlede indsatsbehov. Som tidligere nævnt kan den enkelte borger desuden have forskellige problemstillinger og behov gennem livet eller gennem et indsatsforløb. Borgeren kan derfor bevæge sig fra et specialiseringsniveau til et andet i takt med, at behovene ændrer sig. Det kan eksempelvis ske i takt med, at et behandlings- eller genoptræningsforløb skrider frem.

Målgruppens størrelse

Målgruppens størrelse har betydning for, hvorvidt der er et tilstrækkeligt underlag for at udvikle og opretholde de indsatser, målgruppen har behov for. Jo mere sjældent en problemstilling forekommer, desto højere specialiseringsniveau vil der derfor typisk være tale om i indsatsen. Også større målgrupper kan imidlertid have behov for indsatser på både moderat og højt specialiseringsniveau.

Vurderingen af målgruppens behov for henholdsvis let, moderat og højt specialiserede indsatser kan derfor også baseres på viden om målgruppens størrelse på landsplan. Denne viden anvendes i en vurdering af, hvorvidt kommunerne hver for sig eller kun i kraft af samarbejde med hinanden har det fornødne underlag for - med anvendelse af kommunale, private og regionale leverandører - at udvikle og opretholde det rette niveau af specialisering. Vurderingen på dette parameter skal ses med forbehold for, at datagrundlaget kan være meget forskelligt for de konkrete målgrupper, og at målgruppens størrelse ikke i sig selv er udslagsgivende for vurdering af specialiseringsniveauet.

De to parametre er gradueret på generisk niveau i boks 1 nedenfor. Den generiske graduering skal tjene som vejledning for udarbejdelsen af de konkrete målgruppebeskrivelser.

Boks 1: Karakteristika ved målgruppen

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
Målgruppekompleksitet	Målgruppen har få og afgrænsede fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, psykiske vanskeligheder eller sociale problemer, som påvirker funktionsevnen, udvikling og trivsel i mindre grad.	Målgruppen har en eller flere fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, psykiske vanskeligheder eller sociale problemer, som samlet påvirker funktionsevnen, udvikling og trivsel i moderat grad.	Målgruppen har en særlig svær fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, psykisk vanskelighed eller socialt problem eller en særlig sammensætning af ovennævnte, som samlet påvirker funktionsevnen, udvikling og trivsel i høj grad.
Målgruppens størrelse	Målgruppens problemstillinger forekommer så hyppigt, at de	Målgruppens problemstillinger forekommer så hyppigt, at en	Målgruppens problemstillinger forekommer så sjældent, at

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
	fleste kommuner i landet kan opnå et underlag for at udvikle og opretholde indsatser til egne borgere lokalt med anvendelse af kommunale, regionale og private leverandører.	større del af landets kommuner kan opnå et underlag for at udvikle og opretholde den sociale indsats til egne borgere lokalt med anvendelse af kommunale, regionale og private leverandører.	kun en mindre del af kommunerne kan opnå underlaget for at udvikle og opretholde den sociale indsats til egne borgere i målgruppen lokalt med anvendelse af kommunale, regionale og private leverandører.

Den sociale indsats

En social indsats forstås som de tiltag, der sættes i værk for at støtte borgeren til at opnå de mål og den udvikling, der stemmer overens med vedkommendes ønsker og håb for fremtiden, funktionsevne og behov for hjælp og støtte.⁵ Indsatsen er sammensat af en eller flere ydelser eller foranstaltninger leveret efter serviceloven og dækker eksempelvis over socialpædagogisk støtte, tildeling af hjælpemidler, ledsageordninger samt midlertidige og længerevarende ophold i botilbud eller i døgninstitutioner for børn og unge.

I udarbejdelsen af en målgruppebeskrivelse skal indholdet i de konkrete indsatser, som målgruppen har behov for, beskrives med henblik på at kunne vurdere det specialiseringsniveau der er behov for i indsatsen til målgruppen.

Den sociale indsats beskrives ud fra sammensætningen af ydelser og foranstaltninger og det faglige indhold.

Sammensætning af ydelser og foranstaltninger

En helhedsorienteret social indsats forudsætter blandt andet, at borgerens ressourcer og behov bliver tilgodeset gennem en samlet tilrettelæggelse af flere forskellige ydelser og foranstaltninger efter serviceloven. Det forudsætter også en koordinering mellem den sociale indsats og tilstødende indsatser efter anden lovgivning. Målgruppens kompleksitet i problemstillinger og behov modsvarer således af en tilsvarende kompleksitet i den indsats, der kan imødekomme behovet på de tre specialiseringsniveauer.

Fagligt indhold

På alle specialiseringsniveauer er der behov for både generelle og målgruppenspecifikke kompetencer, metoder, fysiske rammer, hjælpemidler og teknologi. På det moderat og højt specialiserede niveau øges imidlertid behovet for en særlig tilpasning til målgruppens mere specialiserede behov, og der stilles mere specifikke krav til eksempelvis kompetencer.

De to parametre er graderet på generisk niveau i boks 2 nedenfor. Den generiske gradering skal tjene som vejledning for udarbejdelsen af de enkelte målgruppebeskrivelser, hvor niveauerne vil blive konkretiseret yderligere.

Boks 2: Karakteristika ved den indsats, der kan imødekomme målgruppens behov

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
Sammensætning af ydelser og foranstaltninger	Den sociale indsats består typisk af en eller få enkeltstående ydelser eller foranstaltninger, som kan gennemføres	Den sociale indsats består typisk af en sammensætning af flere ydelser eller foranstaltninger i en integreret	Den sociale indsats består typisk af en særligt tilrettelagt sammensætning af flere ydelser eller foranstaltninger i

⁵ Kilde: Fælles faglige begreber (KL).

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
ninger	selvstændigt.	indsats, som forudsætter en vis grad af tværfaglig og tværsektoriel koordination og samarbejde.	en integreret indsats, som forudsætter en høj grad af tværfaglig og tværsektoriel koordination og samarbejde.
Fagligt indhold	Den sociale indsats indebærer typisk behov for generelle og målgruppespecifikke kompetencer, metoder, hjælpemidler og teknologi.	Den sociale indsats indebærer typisk behov for mere målgruppespecifikke kompetencer, særligt tilpassede metoder, samt anvendelse af avancerede hjælpemidler og teknologi.	Den sociale indsats indebærer typisk behov for meget målgruppespecifikke kompetencer, særligt tilpassede metoder, samt anvendelse af særligt avancerede hjælpemidler og teknologi.

Eksempler på målgruppebeskrivelser

På baggrund af ovenstående parametre for henholdsvis målgruppens problemstillinger og den sociale indsats inddeles og beskrives målgruppen i de tre specialiseringsniveauer, som det er eksemplificeret i boks 3 nedenfor.

Boks 3: Eksempler på målgrupper

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
Børn, unge og voksne med erhvervet hjerneskade	Børn, unge og voksne med lettere funktionsnedsættelser og aktivitetsbegrænsninger i relation til bevægelsesfunktioner og omsorg for sig selv. Indsatserne kan eksempelvis bestå af træning af gangfunktion og/eller træning af Almindelig Daglig Levevis (ADL)	Børn, unge og voksne, der på grund af kognitive funktionsnedsættelser har behov for socialpædagogisk støtte. Indsatserne kan eksempelvis bestå af tværfaglige indsatser med fokus på genoptræning af fysiske, kognitive og kommunikative funktioner.	Børn, unge og voksne, der har kognitive funktionsnedsættelser og samtidig har psykiatrisk komorbiditet i form af eksempelvis depression, angst eller svære funktionsnedsættelser af sproglige funktioner. Indsatserne kan eksempelvis være forankret ét rehabiliteringstilbud, som varetager barnet/den unges samlede rehabiliteringsbehov i forhold til komplekse kommunikative, kognitive og fysiske funktionsnedsættelser.
Børn, unge og voksne med autisme	Børn, unge og voksne, hvor autismen kommer til udtryk i lettere grad og med behov for støtte til planlægning af dagligdags aktiviteter eksempelvis i skole/fritid eller i egen bolig. Indsatserne kan eksempelvis bestå af socialpædagogisk bistand i form af bostøtte eller støttekontaktperson i skolen.	Børn, unge og voksne med autisme samt en grad af angst, der medfører, at personen sig socialt. En indsats kan eksempelvis være et midlertidigt botilbud eller et dagtilbud for voksne, hvor der blandt andet indgår træning af sociale færdighe-	Børn, unge og voksne med autisme og udviklingshæmning med betydelig udfordrende adfærd, der kan resultere i svær mistrivsel. En indsats kan eksempelvis være en døgninstitution for børn eller et længerevarende botilbud for voksne med særlig viden om autisme i

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
		der.	kombination med svær udviklingshæmning og eventuelt andre komorbiditeter som eksempelvis angst, ODC samt viden om udadadreegerende eller selvskadende adfærd.

3. Indplacering af leverandører

I det følgende kapitel beskrives de udvalgte specialiseringsparametre, der skal være opfyldt, for, at leverandører kan udvikle og opretholde en specialisering af sociale indsatser på henholdsvis let, moderat og højt specialiseret niveau.

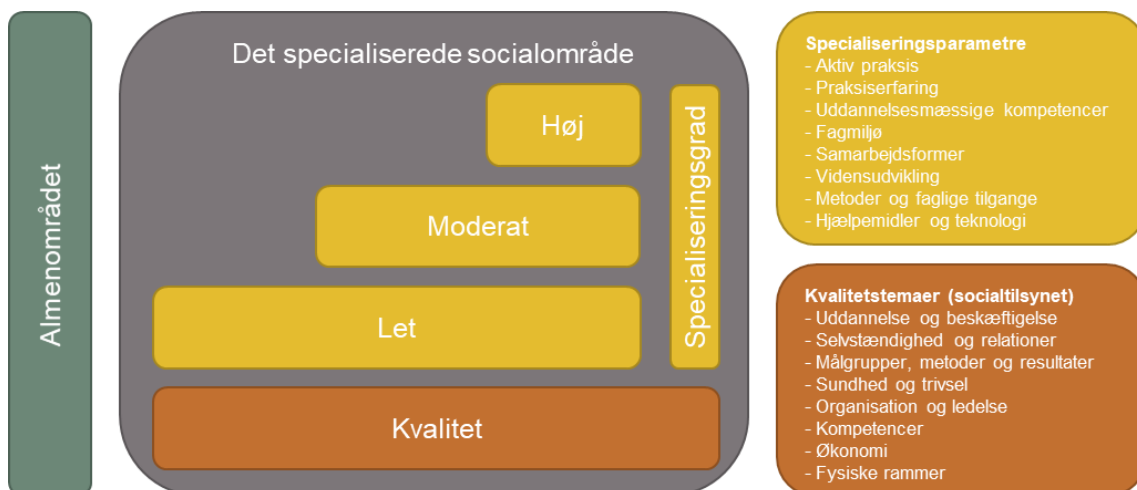
Leverandører forstås som sociale tilbud og andre leverandører af sociale indsatser. På Tilbudsportalen samler og formidler Social- og Indenrigsministeriet oplysninger om kommunale, regionale og private tilbud. Det drejer sig primært om tilbud, der er omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, og om kommunale, regionale og private tilbud efter servicelovens §§ 32, 36, 103 og 104. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at der er leverandører, som leverer ydelser og foranstaltninger på det specialiserede socialområde, men som ikke er tilbud på Tilbudsportalen, herunder eksempelvis leverandører af støtte efter servicelovens § 85.

I forbindelse med afprøvningen af to af de tre pilotmålgrupper bliver modellen primært afprøvet på tilbud omfattet af socialtilsynet. Med henblik på at sikre modellens potentiale for udbredelse i forhold til indsatser og leverandører, der ikke er omfattet af socialtilsynet, bliver modellen også afprøvet på området for børn, unge og voksne med synsnedsættelse. Det skal i tillæg hertil bemærkes, at kriterierne på de forskellige niveauer vil finde anvendelse for alle leverandører af sociale indsatser på det specialiserede socialområde, uanset om leverandøren er omfattet af socialtilsynet eller ej.

Der vil i forbindelse med vurderingen af en leverandørs specialiseringsniveau, jf. kapitel 1, blive stillet nogle grundlæggende krav til kvaliteten af leverandøren uanset specialiseringsniveau. De parametre, der udgør grundlaget for vurderingen af et tilbuds specialiseringsniveau, skal ses som et supplement til vurderingen af, om tilbuddet har den fornødne kvalitet.

Af figur 3 nedenfor fremgår de kvalitetstemaer, der ligger til grund for socialtilsynenes vurdering af den fornødne kvalitet, og de specialiseringsparametre, der i forbindelse med afprøvningen vil blive lagt til grund for at vurdere leverandørernes specialiseringsniveau. Figuren illustrerer derved, at en leverandør på det specialiserede socialområde skal have den fornødne kvalitet som en forudsætning for at være let, moderat eller højt specialiseret.

Figur 3: Specialiseringsniveauer, specialiseringsparametre og kvalitetstemaer

Specialiseringsniveauet hos den enkelte leverandør bliver vurderet på baggrund af indsætterne til specifikke og afgrænsede målgrupper. En leverandør kan levere indsætter til flere forskellige målgrupper, og selvom en leverandør kan levere højt specialiserede indsætter til én målgruppe, er den ikke nødvendigvis højt specialiseret i forhold til andre målgrupper.

Specialiseringsparametre

En leverandørs specialiseringsniveau vil blive vurderet ud fra en række specialiseringsparametre, der afslutningsvis i dette afsnit er gradueret på et generisk niveau. De udvalgte parametre bliver efterfølgende omsat i målgruppenspecifikke vejledninger for, hvordan leverandører af indsætter til en afgrænset målgruppe kan indplaceres på specialiseringsniveauer. Det varierer eksempelvis fra målgruppe til målgruppe, hvilke uddannelsesmæssige kompetencer og faglige metoder der er relevante i indsætterne på de forskellige niveauer. De målgruppenspecifikke vejledninger omfatter i afprøvningen leverandører af indsætter til børn, unge og voksne med erhvervet hjerneskade, til børn, unge og voksne med autisme og til børn, unge og voksne med synsnedsættelse.

Socialstyrelsen udarbejder i samarbejde med socialtilsynene et redskab, som socialtilsynene skal anvende i forbindelse med indplaceringen af de cirka 100 leverandører i afprøvningen. I indplaceringen af leverandørerne vil parametrene blive vægtet lige. Afprøvningen skal vise, om der efterfølgende er behov for en prioritering eller sortering i parametrene.

Med afsæt i ovenstående bliver de konkrete specialiseringsparametre uddybet i det følgende og derefter gradueret på et generisk niveau. Specialiseringsparametrene vil – for de enkelte målgrupper – blive konkretiseret i de målgruppenspecifikke vejledninger.

Aktiv praksis

En aktiv praksis er en grundlæggende forudsætning for at udvikle og vedligeholde medarbejdernes kompetencer i både let, moderat og højt specialiserede indsætter til en afgrænset målgruppe med et sammenligneligt indsatsbehov. Det har rod i princippet om, at ”øvelse gør mester”. Medarbejderne skal med henblik på at opnå relevant praksiserfaring derfor have mulighed for at kunne bringe deres kompetencer i spil ved at levere sociale indsætter til et antal borgere i samme målgruppe gennem en aktiv praksis.

På let og moderat specialiseret niveau vil der typisk være et tilstrækkeligt underlag af borgere i målgruppen ud fra en antagelse om, at de fleste kommuner på det let specialiserede niveau og et større antal kommuner på det moderat specialiserede niveau har mulighed for at opnå et underlag for at udvikle og opretholde den sociale indsats til egne borgere, jf. kapitel 2.

Det vil for let og moderat specialiserede leverandører alt andet lige være lettere at levere indsætter til et tilstrækkeligt antal borgere i målgruppen end for højt specialiserede leverandører, fordi der på det højt specialiserede niveau typisk er tale om væsentligt mindre målgrupper, hvor en mindre del af kommunerne alene kan opnå underlaget for at udvikle og opretholde den sociale indsats til egne borgere i målgruppen. Derfor bliver der på det højt specialiserede niveau under hensyntagen til målgruppenspecifikke forhold og forskellige leverandørtyper formuleret minimumskrav til antallet af borgere i målgruppen hos leverandøren.

Praksiserfaring

Praksiserfaring forstås som medarbejdernes relevante og dokumenterbare erfaring med at levere indsætter på de respektive specialiseringsniveauer til målgruppen. Eksempelvis skal medarbejderne, der leverer indsætter på moderat specialiseret niveau, have erfaring med at levere indsætter til borgere, der har en eller flere fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, psykiske vanskeligheder eller sociale problemer, der samlet påvirker funktionsevnen i moderat grad. Det

er væsentligt, at en relevant andel af medarbejderne hos en leverandør har en relevant praksiserfaring med at levere indsatser til en afgrænset målgruppe på et givet specialiseringsniveau.

På let specialiseret niveau skal medarbejderne have relevant praksiserfaring med indsatser til den specifikke målgruppe, mens der på moderat og højt specialiseret niveau eksempelvis vil blive stillet krav om, at en relevant andel af medarbejderne har mindst et antal års praksiserfaring med at levere højt specialiserede indsatser til borgere med særligt komplekse udfordringer og behov for en særligt tilrettelagt indsats.

Uddannelsesmæssige kompetencer

Uddannelsesmæssige kompetencer forstås som en medarbejders viden og færdigheder opnået via relevant faglig grund-, efter- og videreuddannelse. Sociale indsatser på tværs af de tre specialiseringsniveauer forudsætter, at en relevant andel af medarbejderne har de uddannelsesmæssige kompetencer, der er nødvendige i forhold til den afgrænsede målgruppes problemstillinger og behov.

På alle tre specialiseringsniveauer er det væsentligt, at medarbejderne har nødvendige uddannelsesmæssige kompetencer. På moderat og højt specialiseret niveau skal medarbejderne i relevant omfang desuden have særlige uddannelser eller certificeringer, der eksempelvis kan knytte sig til særlige metoder, hjælpemidler eller teknologi, der er centrale i en integreret eller en særligt tilrettelagte indsats. På alle tre specialiseringsniveauer vil der blive stillet krav om, at en relevant andel af medarbejderne har nødvendige uddannelsesmæssige kompetencer.

Leverandøren kan sikre nødvendige uddannelsesmæssige kompetencer, der er relevante for indsatsen, enten ved brug af leverandørens medarbejdere eller af eksterne aktører, jf. også parameteret om samarbejdsformer nedenfor.

Fagmiljø

Et fagmiljø består af både medarbejdere og en ledelse med relevante kompetencer, der leverer indsatser til en given målgruppe. "Øvelse gør mester" betyder ikke kun, at den enkelte medarbejder har mulighed for at udvikle og vedligeholde sine kompetencer gennem en aktiv praksis, jf. ovenfor. Det omfatter også, at et fagmiljø som helhed har et tilstrækkeligt antal medarbejdere med relevant praksiserfaring og nødvendige uddannelsesmæssige kompetencer for at kunne sikre robusthed i fagmiljøet. Det skal sikre, at relevante kompetencer er til stede alle dage, året rundt – også ved sygdom og ferie.

Et robust fagmiljø indebærer for det første en organisatorisk robusthed, der kan imødegå sårbarhed i forhold til sygemeldinger, medarbejderudskiftninger eller lignende med henblik på at sikre, at relevante kompetencer kontinuerligt er til stede. Et robust fagmiljø indebærer for det andet en faglig robusthed med henblik på at kunne udveksle erfaringer, sikre faglig sparring og være i stand til at vedligeholde og udvikle kompetencerne. Et robust fagmiljø skal således – særligt på det højt specialiserede niveau – bidrage til at sikre en længere planlægningshorisont, så leverandøren har mulighed for selv at kunne udvikle de rette kompetencer i medarbejderstaben.

Det er på alle specialiseringsniveauer væsentligt, at der er robusthed i leverandørens faglige miljø med henblik på at kunne udvikle og opretholde det rette niveau af specialisering. På højt specialiseret niveau kan det være mere vanskeligt at opretholde sin specialisering, hvis leverandøren har for få medarbejdere til at kunne sikre en faglig robusthed, fordi der typisk er tale om væsentligt mindre målgrupper.

Samarbejdsformer

Samarbejdsformer omfatter, at medarbejderne systematisk samarbejder med andre faggrupper med henblik på at sikre et sammenhængende borgerforløb. Tværfagligt samarbejde dækker over dels samarbejde mellem faggrupperne internt i fagmiljøet og dels samarbejde med eksterne aktører, der kan bidrage med nødvendige faglige kompetencer, hvis leverandøren ikke har alle nødvendige kompetencer fastansat. Tværsektorielt samarbejde dækker over samarbejde med faggrupper fra andre sektorer. En systematik både i forhold til tværfagligt samarbejde med eksterne aktører og i forhold til tværsektorielt samarbejde kan for eksempel være forankret i procedurebeskrivelser eller formaliserede samarbejdsaftaler.

På let specialiseret niveau vil der være fokus på, om medarbejderne kan gennemføre en indsats selvstændigt og ved behov kan arbejde tværfagligt og tværsektorielt om koordinering, hvor der for eksempel skal samarbejdes tæt med almenområdet. På moderat og højt specialiseret niveau er der fokus på, at medarbejderne har en systematik til at arbejde tværfagligt og tværsektorielt om at koordinere – og samarbejde om – indsatser på tværs af sektorer. Det kan eksempelvis være relevant at koordinere og samarbejde med fagpersoner fra sundhedsområdet, beskæftigelsesområdet eller undervisningsområdet.

Vidensudvikling

Vidensudvikling indebærer, at en leverandør løbende holder sig opdateret om aktuelt bedste viden om metoder og faglige tilgange, der er relevante for indsatsen til målgruppen.

På let og moderat specialiseret niveau vil der være et krav om løbende at holde sig opdateret om den aktuelt bedste viden om metoder og faglige tilgange, der er relevante for indsatserne til de respektive målgrupper. På højt specialiseret niveau vil der desuden blive lagt vægt på, at leverandøren bidrager til vidensudviklingen, der er relevant for det målgruppespecifikke område, og til at videreformidle den viden, der bliver genereret. Denne forpligtelse kan opfyldes enten ved at opsamle og videreformidle viden fra egen og andres praksis, ved at deltage aktivt i eller lede faglige netværk eller udviklingsprojekter eller ved at levere rådgivning og undervisning til kommuner og andre leverandører.

Metoder og faglige tilgange

Metoder og faglige tilgange indebærer et fokus på, at medarbejderne skal anvende metoder og faglige tilgange, der bygger på aktuelt bedste viden.

På alle tre specialiseringsniveauer er det eksempelvis relevant at tage afsæt i en velfunderet socialpædagogisk praksis med henblik på bl.a. at sikre inddragelse af borgeren med afsæt i borgerens ønsker og håb for fremtiden.

Derudover er det ligeledes relevant på alle tre specialiseringsniveauer, at medarbejderne skal kunne anvende målgruppespecifikke metoder og faglige tilgange, og på det højt specialiserede niveau øges behovet for en særlig tilpasning til målgruppens mere specialiserede behov, og medarbejderne skal kunne anvende en vifte af relevante metoder og faglige tilgange.

Hjælpemidler og teknologi

Hjælpemidler og teknologi indebærer et krav om, at medarbejderne skal anvende hjælpemidler og teknologi som led i indsatsen, hvor det er relevant for at kunne imødekomme det konkrete behov hos borgeren.

På let specialiseret niveau kræver inddragelsen af hjælpemidler og teknologi som udgangspunkt ikke hjælpemiddelfaglige kompetencer at anvende, mens det på moderat og højt specialiseret niveau er et krav, at medarbejderne har hjælpemiddelfaglige kompetencer til at bringe

hjælpemidler og teknologi i anvendelse som led i indsatsen. På højt specialiseret niveau kan det desuden være relevant, at medarbejderne har særlige uddannelser eller certificeringer i anvendelsen af konkrete hjælpemidler og teknologier.

Generisk graduering af specialiseringsparametrene

De otte parametre er gradueret på generisk niveau i boks 4 nedenfor. Den generiske graduering skal tjene som baggrund for udarbejdelsen af de målgruppespecifikke vejledninger for, hvordan leverandører af indsatser til en målgruppe kan indplaceres på specialiseringsniveauerne.

Boks 4: Graduering af parametre for at kunne udvikle og opretholde specialisering

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
Aktiv praksis	Leverandøren skal levere indsatser til et tilstrækkeligt antal borgere med få og afgrænsede problemstillinger og behov for en eller få enkeltstående ydelser eller foranstaltninger.	Leverandøren skal levere indsatser til et tilstrækkeligt antal borgere med en eller flere problemstillinger og behov for en sammensætning af flere ydelser eller foranstaltninger i en integreret indsats.	Leverandøren skal – som følge af et forventeligt lille underlag – levere indsatser til et minimum antal borgere med særligt komplekse problemstillinger og behov for en særligt tilrettelagt indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger.
Praksiserfaring	Medarbejderne skal have relevant praksiserfaring med indsatser til målgrupper, der har få og afgrænsede problemstillinger og behov for en eller få enkeltstående ydelser eller foranstaltninger.	En relevant andel af medarbejderne skal have et antal års praksiserfaring med indsatser til målgrupper, der har en eller flere problemstillinger og behov for en sammensætning af flere ydelser eller foranstaltninger i en integreret indsats.	En relevant andel af medarbejderne skal have et antal års praksiserfaring med indsatser til målgrupper, der har særligt komplekse problemstillinger og behov for en særligt tilrettelagt indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger.
Uddannelsesmæssige kompetencer	En relevant andel af medarbejderne skal have de grund- og efteruddannelser, der er nødvendige for at levere indsatser til målgrupper med få og afgrænsede problemstillinger og behov for en eller få enkeltstående ydelser eller foranstaltninger.	En relevant andel af medarbejderne skal have de grund- og efteruddannelser, der er nødvendige for at levere indsatser til målgrupper med en eller flere problemstillinger og behov for en sammensætning af flere ydelser eller foranstaltninger i en integreret indsats.	En relevant andel af medarbejderne skal have de grund- og efteruddannelser – og eventuelle særlige uddannelser eller certificeringer – der er nødvendige for at levere indsatser til målgrupper med særligt komplekse problemstillinger og behov for en særligt tilrettelagt indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger.
Fagmiljø	Leverandøren skal have et fagmiljø, der er tilstrækkeligt robust til at kunne udvikle og opretholde en let grad af specialisering.	Leverandøren skal have et fagmiljø, der er tilstrækkeligt robust til at kunne udvikle og opretholde en moderat grad af specialisering.	Leverandøren skal have et fagmiljø, der er tilstrækkeligt robust til at kunne udvikle og opretholde en høj grad af specialisering.
Samarbejdsformer	Medarbejderne skal kunne arbejde tværfagligt og tværsektorielt om koordinering af	Medarbejderne skal arbejde tværfagligt og tværsektorielt om koordinering af sammen-	Medarbejderne skal arbejde tværfagligt og tværsektorielt om koordinering af en særligt

	Let specialiseret	Moderat specialiseret	Højt specialiseret
Vidensudvikling	eventuelle flere ydelser eller foranstaltninger for at sikre et sammenhængende borgerforløb. Leverandøren skal holde sig opdateret om aktuelt bedste viden om målgrupper, der har få og afgrænsede problemstillinger og behov for en eller få enkeltstående ydelser eller foranstaltninger,.	satte ydelser eller foranstaltninger for at sikre et sammenhængende borgerforløb. Leverandøren skal holde sig opdateret om aktuelt bedste viden om målgrupper, der har en eller flere problemstillinger og behov for en sammensætning af flere ydelser eller foranstaltninger i en integreret indsats.	tilrettelagt indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger for at sikre et sammenhængende borgerforløb. Leverandøren skal holde sig opdateret om – og bidrage til udvikling af – aktuelt bedste viden om målgrupper, der har særligt komplekse problemstillinger og behov for en særligt tilrettelagt indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger.
Metoder og faglige tilgange	Medarbejderne skal arbejde med afsæt i en velfunderet socialpædagogisk praksis med henblik på at sikre borgerinddragelse og anvende målgruppespecifikke faglige tilgange og metoder i indsatsen til borgere med få og afgrænsede problemstillinger.	Medarbejderne skal arbejde med afsæt i en velfunderet socialpædagogisk praksis med henblik på at sikre borgerinddragelse og anvende målgruppespecifikke faglige tilgange og metoder i en integreret indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger til borgere med en eller flere problemstillinger.	Medarbejderne skal arbejde med afsæt i en velfunderet socialpædagogisk praksis med henblik på at sikre borgerinddragelse og anvende målgruppespecifikke faglige tilgange og metoder i en særligt tilrettelagt indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger i en integreret indsats til borgere med særligt komplekse problemstillinger.
Hjælpemidler og teknologi	Leverandøren skal i indsatsen til borgere med få og afgrænsede problemstillinger anvende hjælpemidler og teknologi, der ikke kræver hjælpemiddelfaglige kompetencer at anvende.	Leverandøren skal i en integreret indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger til borgere med en eller flere problemstillinger anvende hjælpemidler og teknologi, der kræver hjælpemiddelfaglige kompetencer at anvende.	Leverandøren skal i en særligt tilrettelagt indsats sammensat af flere ydelser eller foranstaltninger til borgere med særligt komplekse problemstillinger anvende hjælpemidler og teknologi, der kræver hjælpemiddelfaglige kompetencer at anvende.

4. Organisering af og proces for afprøvningen i spor 2

Kapitlet beskriver organiseringen af og processen for afprøvningen af den generelle model for beskrivelse af specialiseringsniveauer i spor 2, herunder inddragelse af interessenter.

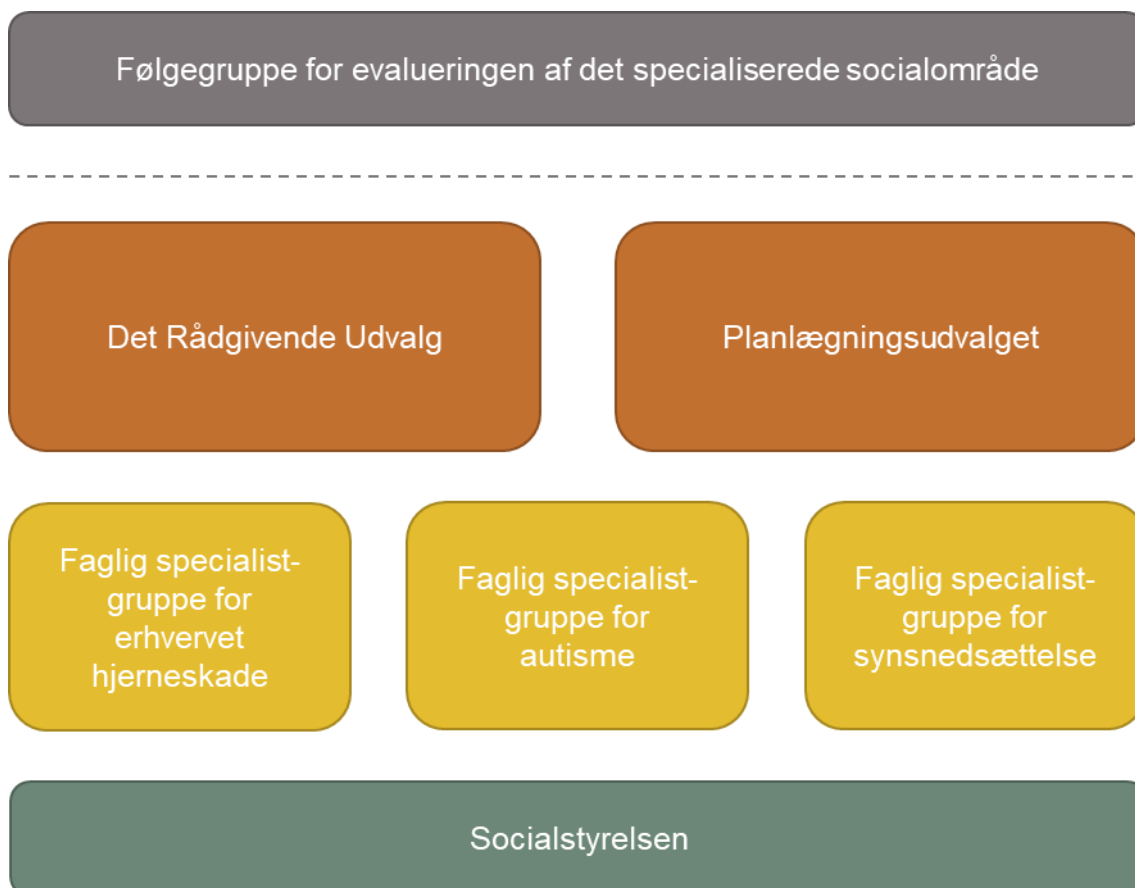
Organisering af modelafprøvningen i spor 2

Udarbejdelse af målgruppebeskrivelser og målgruppespecifikke vejledninger for indplacering af leverandører er organiseret ved to udvalg, der skal rådgive Socialstyrelsen i tværgående faglige spørgsmål, og tre faglige specialistgrupper for hver af de tre pilotmålgrupper, der skal bidrage til udarbejdelsen af de konkrete målgruppebeskrivelser.

Organiseringen er designet med inspiration fra specialeplanlægningen på sundhedsområdet, hvor der indhentes rådgivning fra to stående udvalg, og hvor de konkrete specialeplaner bliver udarbejdet og revideret med hjælp fra en række faglige arbejdsgrupper.

Af figur 4 fremgår et overblik over de forskellige fora i organisering af afprøvningen i spor 2.

Figur 4: Organisering i forbindelse med afprøvning af generel model

Følgegruppe for evalueringen af det specialiserede socialområde

Social- og indenrigsministeren har nedsat en følgegruppe for evalueringen af det specialiserede socialområde. Formålet med følgegruppen er blandt andet at sikre evalueringens kvalitet og gangbarhed. Følgegruppen vil løbende drøfte konkrete resultater fra evalueringen (spor 1 og 2) og desuden blive inddraget i forbindelse med udarbejdelse af løsningsforslag (spor 3).

Følgegruppen er sammensat af - og interesseorganisationer, faglige organisationer, KL, Danske Regioner og private aktører. Social- og Indenrigsministeriet varetager formandskabet.

Det Rådgivende Udvalg for spor 2

Det Rådgivende Udvalg skal rådgive Socialstyrelsen om det faglige grundlag for beskrivelse og indplacering af målgrupper, indsatser og leverandører på forskellige specialiseringsniveauer.

Udvalget er sammensat af repræsentanter fra Socialstyrelsen, Social- og Indenrigsministeriet, Sundhedsstyrelsen, KL, Danske Regioner, Dansk Erhverv, Dansk Socialrådgiverforening (DS), Socialpædagogernes Landsforbund (SL), FOA, Danske Handicaporganisationer (DH) og forskere med viden om det sociale område. Socialstyrelsen varetager formandskabet.

Planlægningsudvalget for spor 2

Planlægningsudvalget skal rådgive Socialstyrelsen om faglige og organisatoriske konsekvenser på lokalt niveau i kommuner og regioner og bidrage til, at modellen på sigt vil kunne forankres.

Udvalget er sammensat af repræsentanter fra driftsherrer i kommunalt, regionalt og privat regi. Konkret omfatter udvalget repræsentanter fra de fem regioner og fra de fem tværkommunale samarbejder. Derudover er Selveje Danmark, LOS, FADD, Socialt Lederforum og de fem socialtilsyn ligeledes repræsenteret i udvalget. Socialstyrelsen varetager formandskabet.

Faglige specialistgrupper for spor 2

Specialistgrupperne bidrager til udarbejdelsen af en beskrivelse af de tre pilotmålgrupper og relevante delmålgrupper samt deres behov for indsatser på forskellige specialiseringsniveauer. Specialistgrupperne skal ligeledes bidrage til målgruppespecifikke vejledninger for indplacering af leverandører. Der nedsættes i alt tre specialistgrupper – én for hver af de tre pilotmålgrupper.

Specialistgrupperne er sammensat af relevante fagpersoner i Socialstyrelsen, tilsynskonsulenter med viden om indsatser til de tre målgrupper, relevante fagpersoner fra praksisfeltet, herunder udvalgte VISO-specialister og kommunale repræsentanter med målgruppespecifik viden om sagsbehandling og visitation udpeget af KL. Herudover deltager repræsentanter fra de relevante brugerorganisationer. Hvis det bliver vurderet relevant, vil der desuden blive udpeget specialister på andre sektorområder af henholdsvis Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).

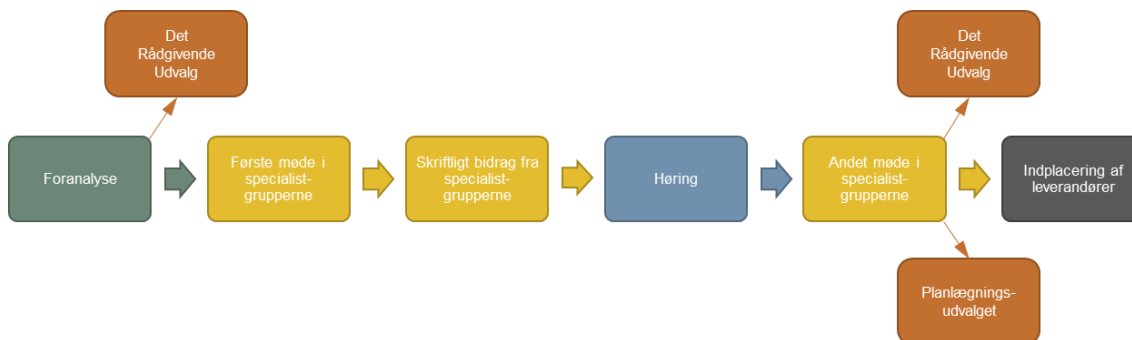
Socialstyrelsen varetager en sekretariatsfunktion for gruppens arbejde.

Proces for modelafprøvningen i spor 2

Beskrivelsen af de tre målgrupper og de målgruppespecifikke vejledninger for indplacering af leverandører bliver udarbejdet i samarbejde med de faglige specialistgrupper og med inddragelse af de to udvalg, jf. figur 5 nedenfor.

Varigheden af den samlede proces afhænger blandt andet af det eksisterende vidensgrundlag om de tre målgrupper og underliggende delmålgrupper og deres indsatsbehov.

Figur 5: Proces for udarbejdelse af målgruppebeskrivelser og indplacering af tilbud

I *foranalysen* indsamler og analyserer Socialstyrelsen – med bistand fra VIVE – eksisterende vidensprodukter om de tre målgrupper, herunder målgruppedefinitioner, metodebeskrivelser og beskrivelser af delmålgrupper. Resultatet fra foranalysen skrives ind i skabelonen for målgruppebeskrivelsen. Foranalysen kan bidrage til at skabe overblik over det eksisterende vidensgrundlag og påpege eventuelle behov for at styrke vidensgrundlaget. I nogle tilfælde vil foranalysen desuden kunne bidrage til at identificere delmålgrupper, der adskiller sig fra den samlede målgruppe i en grad, så de skal beskrives separat.

De *faglige specialistgrupper* for hver af de tre pilotmålgrupper bidrager til udarbejdelse af beskrivelsen af målgruppen og indsatserne samt til beskrivelsen målgruppespecifikke vejledninger for indplacering af leverandører på forskellige specialiseringsniveauer. Specialistgruppernes arbejde tager afsæt i resultaterne fra foranalysen og i den rådgivning og de supplerende bidrag, der tilgår gruppens arbejde undervejs i processen. Der afvikles to specialistgruppemøder med en mellemliggende periode, hvor grupperne leverer et skriftligt bidrag, og hvor udkast til målgruppebeskrivelserne og de målgruppespecifikke vejledninger for indplacering af leverandører bliver sendt i høring ved relevante fagspecialister og repræsentanter fra praksisfeltet.

Det Rådgivende Udvalg og *Planlægningsudvalget* bidrager til udarbejdelsen af målgruppebeskrivelserne og de målgruppespecifikke vejledninger for indplacering af leverandører undervejs i processen.

Endelig skal et antal *leverandører indplaceres på specialiseringsniveauerne*. For så vidt angår leverandører af sociale indsatser til børn, unge og voksne med erhvervet hjerneskade og til børn, unge og voksne med autisme, skal socialtilsynene indplacere i alt cirka 100 leverandører på de tre specialiseringsniveauer. Det sker med afsæt dels i det konkrete redskab, der bliver udarbejdet, og dels i de målgruppespecifikke vejledninger for indplacering af leverandører. For så vidt angår leverandører af sociale indsatser til børn, unge og voksne med synsnedsættelser, vil Social- og Indenrigsministeriet og Socialstyrelsen undersøge, hvordan afprøvningen og vurderingen af specialiseringsniveauer i konkrete leverandører kan tilrettelægges hensigtsmæssigt, da de specialiserede leverandører og støtteformer generelt ikke er omfattet af socialtilsynet.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk